

Стратегія створення безбар'єрного простору в Україні до 2030 року

Стратегія про те, як відкрити доступ до роботи, освіти, пересування у просторі, спілкування всім, включаючи людей з інвалідністю, людей старшого віку, батьків з маленькими дітьми, молодь, жінок.

Планом заходів на 2023-2024 роки, заплановано 4 пріоритетні напрями:

- безбар'єрність просторів;
- безбар'єрність послуг;
- безбар'єрність товарів;
- безбар'єрність інформації.

472 різноманітних заходів з безбар'єрності, до виконання яких долучено 15 міністерств та інші центральні органи виконавчої влади.

Профільні міністерства, державні структури, обласні військово-цивільні адміністрації реалізують флагманські проекти.

Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України

Сьогодні, коли чи не кожен день через ворожі обстріли страждають наші громади та об'єкти інфраструктури, дуже важливо мати план, якими будуть наші міста та громади після відновлення. Як продемонстрував нещодавній моніторинг, лише 20 % публічних об'єктів інфраструктури є безбар'єрними. Тож, щоб в майбутньому Україна була комфортною для всіх своїх громадян, незалежно від віку та стану здоров'я, Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України планує впровадити цілу низку змін:

1. Створення дієвого механізму державного контролю та притягнення до відповідальності за порушення під час відновлення, нового будівництва, реконструкції капітального ремонту.

2. Моніторинг безбар'єрності об'єктів фізичного оточення транспорту, їх пристосування для потреб маломобільних груп населення.

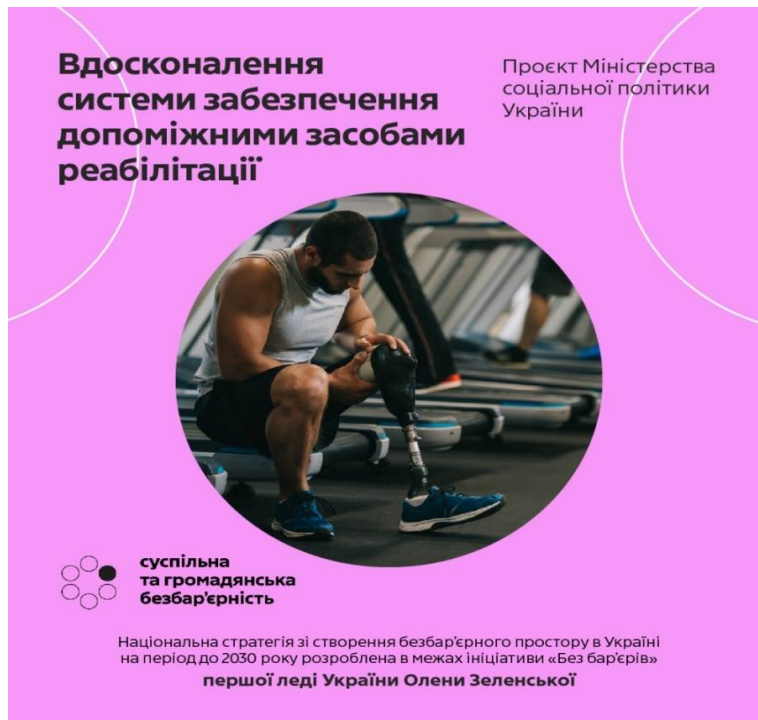
3. Запровадження нових та вдосконалення чинних державних будівельних норм, стандартів у сфері безбар'єрного простору.

4. Нові стандарти та нормативи доступності транспорту та безбар'єрності транспортної інфраструктури: дороги, зупинки, безбар'єрні маршрути.

5. Навчання для фахівців у сфері містобудування, архітектури транспорту сучасним підходам до створення безбар'єрного простору.

Міністерство соціальної політики України

Це міністерство реалізує два флагманських проекти: «Вдосконалення системи забезпечення допоміжними засобами реабілітації» та «Раннє втручання».

Допоміжні засоби реабілітації – це інструменти та пристосування, які використовуються для покращення життя людей з порушеннями функціонування та забезпечення більш високої якості життя. Ці засоби допомагають покращити мобільність, зменшити біль та дискомфорт, забезпечити доступність до звичайних для інших людей просторів та послуг.

До допоміжних засобів реабілітації належать протези та ортези для заміни або підтримки функціонування різних частин тіла, наприклад, кінцівок, стегон, колін та гомілок, крісла колісні та інші засоби, що спрощують пересування, наприклад, ролери, різноманітні пристосування для допомоги в повсякденних роботах, такі як пристрої для нарізання хлібу, прибирання пилу та багато іншого.

Все це – можливість продовжувати вести активне життя після важкої травми чи захворювання, які порушують функціональність людини. Тож забезпечення ними – це важлива та актуальна задача, особливо зараз, коли через війну багато людей, і військових, і цивільних, отримали важкі поранення та травми.

Люди, яким потрібні допоміжні засоби реабілітації, стикаються з цілою низкою складностей. В першу чергу через:

1. Брак висококваліфікованих протезистів/ортезистів.
2. Відсутність алгоритму підбору допоміжних засобів реабілітації.

3. Соціальні послуги надаються за запитом особи, набагато пізніше, ніж у неї виникає потреба в них.

Щоб подолати ці виклики, Міністерство соціальної політики України розробило та вже реалізує проект «Вдосконалення системи забезпечення допоміжними засобами реабілітації».

Завдяки тому, що підбір і призначення допоміжних закладів реабілітації здійснюють мультидисциплінарні реабілітаційні команди закладів охорони здоров'я, вирішується перша проблема – процес призначення і підбору робимо невідривним від процесу лікування та реабілітації. Оскільки до складу мультидисциплінарних реабілітаційних команд залучаються й протезисти/ортезисти.

Через те, що досі право на забезпечення допоміжними засобами реабілітації від статусу інвалідності, люди витрачають час на бюрократичні перепони. Тому Міністерством соціальної політики України напручуються зміни, що дозволять забезпечувати людей допоміжними засобами реабілітації, незалежно від наявності статусу інвалідності за медичними показаннями, що підтверджуються лікарсько-консультативною комісією, військово-лікарською комісією або мультидисциплінарною реабілітаційною командою.

Паралельно продовжується побудова системи навчання протезистів/ортезистів, у тому числі за допомоги курсів підвищення кваліфікації.

Планується, що вже до кінця 2023 року буде втілено низку змін та заходів, які сприятимуть реалізації цих планів. Так до кінця 2023 року заплановано наступне:

1. Змінити механізм забезпечення допоміжними засобами реабілітації (постанова Кабінету Міністрів України).

2. Підбір та призначення допоміжних засобів реабілітації буде здійснюватися мультидисциплінарними реабілітаційними командами та лікарсько-консультативними комісіями.

3. Протезисти працюватимуть у складі мультидисциплінарних команд на підставі укладених договорів про співпрацю із закладами охорони здоров'я.

4. Соціальні працівники працюватимуть разом з мультидисциплінарними реабілітаційними командами в усіх закладах охорони здоров'я, в яких проходять реабілітацію особи, які потребують таких засобів.

5. Буде проведена інформаційна кампанія щодо можливості отримання допоміжних засобів реабілітації за кошти державного бюджету.

А до кінця 2024 року буде сформовано програму підготовки протезистів та ортезистів.

Як результат всіх цих новацій та змін, люди, яким потрібні допоміжні засоби реабілітації, будуть отримувати їх не через місяці після травми чи захворювання, а безпосередньо у лікарні, як тільки їх стан дозволить починати ці засоби опановувати.

Травма чи захворювання, після якого людині потрібні допоміжні засоби реабілітації – це вже достатньо важка та стресова ситуація і для людини, і для її близьких. І чим менше буде штучних бюрократичних перепон на шляху до отримання допоміжних засобів реабілітації – тим краще для всіх.

Проект Міністерства соціальної політики України, в тісній координації з Міністерством охорони здоров'я України і Міністерством освіти і науки України, присвячений впровадженню раннього втручання

Коли дитина від народження має порушення розвитку чи високий ризик їхньої появи, це стає шоком для родини. І цей шок може тривати місяці і навіть роки. Тож дуже важливо, щоб саме в цей період родина не залишилася сам на сам з цими викликами, невизначеністю та нерозумінням, як жити та що робити далі.

Саме для цього й існує система раннього втручання: «Чим раніше, тим краще». Це доказова практика, яка використовується в багатьох країнах та вже продемонструвала свою ефективність як для кожної конкретної дитини та родини окремо, так і для держави в цілому.

Мета раннього втручання – допомогти батькам та дитині повноцінно жити. Не все можна виправити, не всі порушенні функції можна відновити, але можна налагодити повноцінне, активне, цікаве життя, коли є підтримка.

Саме такою підтримкою і є система раннього втручання.

Робота йде за дуже важливими трьома напрямками:

1. Робота з дитиною та навчання її в рутині щоденного життя, в тому числі з використанням асистивних технологій, з прицілом на майбутню соціалізацію (домени «участі» та «діяльності» по МКФ).

2. Підвищення компетентності батьків щодо особливостей і характерних рис дитини, допомога в прийнятті дитини, такою якою вона є, навчання годувати, доглядати, гратися і допомогати дитині у розвитку, мета – формування їх «самозарадності».

3. Координація послуг навколо дитини всіх, за її потребою: медичних (динамічне спостереження стану дитини, реабілітація/абілітація за потребою, паліативний догляд), освітніх (навчання батьків, діагностика і підготовка до садочка, до школи, або ЦПТО в ІРЦ, інклюзивне навчання, спеціальне або

домашнє навчання, коли інше не можливе за станом дитини), соціальних (координація послуг навколо родини/кейс-менеджмент, консультування батьків, візити і консультації вдома, послуга денного догляду, послуга перепочинку для батьків, послуга асистента дитини під час інклюзивного навчання).

Система раннього втручання – це тривала послуга підтримки сім'ї (від 0 до 4-х років), з типовою частотою зустрічей 1 раз на тиждень впродовж кількох років. Вона може включати не лише візити до фахівців, а й домашні візити, бо мала дитина розвивається вдома.

Система раннього втручання націлена на успішну соціалізацію дитини. Так може бути заздалегідь запланований перехід дитини у відповідному віці в дитячий садочок чи в програму денного догляду. Це дуже важливо і для батьків, оскільки це дає їм можливість мати активне соціальне життя.

Система раннього втручання чимось подібна до доказової реабілітації: команда фахівців гуртується навколо людини та її потреб, тільки в цьому випадку робота йде не з однією людиною, а з родиною.

В команді раннього втручання має бути первинний провайдер – фахівець, який регулярно працює з сім'єю. Ним може бути будь-який з фахівців команди, доречний при певних труднощах і на даному етапі.

В команду фахівців можуть входити (не обов'язково мусять всі, соціальний працівник, фізіотерапевт/ерготерапевт, терапевт мови і мовлення, психолог, соціальний педагог, лікар. За потреби можуть бути долучені інші фахівці – дитячий психіатр, окуліст, ортезист тощо). Соціальний працівник має виконувати функцію кейс-менеджера.

Чому неможливо побудувати таку систему одночасно? Цьому заважає цілий комплекс проблем, в першу чергу:

1. Відсутність фінансової підтримки громад у запровадженні послуги раннього втручання: визначення координаційного механізму, навчання команд, психологічна підтримка.

2. Відсутні всі необхідні нормативні документи для організації та надання послуги раннього втручання, діяльності команд раннього втручання.

3. Відсутність системної роботи з виявленням, ризиків порушень розвитку у дітей до 1 року.

4. Відсутність міжвідомчої взаємодії. Медичні, соціальні, педагогічні працівники не мають протоколів та практики спільної роботи з надання послуги раннього втручання.

5. Недостатня якість та доступність послуги раннього втручання. Завдяки пілотним проектам ЦОВВ та міжнародних організацій реалізовані або тривають пілотні проекти з підготовки команд раннього втручання, проте ця робота має бути системною.

Щоб подолати ці виклики та налагодити ефективну систему допомоги дітям з порушеннями розвитку та їхнім родинам, Міністерство соціальної політики України працює над проектом «Раннє втручання», в межах якого буде запроваджено низку змін.

В першу чергу планується:

1. Розробити та ухвалити НПА, які впорядкують надання цієї міжсекторальної послуги (МСП, МОН, МОЗ, місцеве самоврядування).

2. Розробити механізми і впровадити державну фінансову підтримку системи раннього втручання.

3. Розробити чіткий порядок координації і моніторингу ефективності всіх учасників послуги раннього втручання («точки входу», перенаправлення та залучення інших суб'єктів міжвідомчої взаємодії).

4. Вдосконалити систему скринінгу для раннього виявлення різних видів функціональних обмежень життєдіяльності та здоров'я дитини.

5. Розширити мережу координації раннього втручання та урізноманітнення інструментів для роботи з сім'ями із дітьми, які мають ризик або порушення розвитку.

6. Провести навчання медичних, соціальних, педагогічних працівників для роботи в командах раннього втручання, зробити навчальну програму сталою.

7. Створити моделі підтримки сімей, у яких діти до 4 років мають ризик або порушення розвитку.

8. Впровадити моделі міжсекторальної роботи з поступового переходу дитини від послуги раннього втручання до здобуття освіти.

Це великий проект та масштабна робота, до якої мають бути залучені тисячі людей з різних структур та установ. У всіх нас є спільна мета – підтримати родини, які стикнулися з викликами, які не можуть подолати самотійно, але зможуть за умови підтримки в громаді.

Міністерство у справах ветеранів України

Спорт для людей, які повернулися з війни та тепер адаптуються до цивільного життя, є дуже важливим, оскільки допомагає покращити як фізичний, так і психологічний стан. Регулярні тренування дозволяють зберігати психічне здоров'я та покращувати м'язову силу, гнучкість та витривалість, а також зменшують ризик розвитку хвороб, пов'язаних з малорухомим способом життя.

Це актуально для всіх, особливо – для ветеранів, які отримали важкі поранення і тепер мають інвалідність. Існує окремий важливий напрямок – адаптивний спорт, мета якого – забезпечити людям з різними порушеннями функцій організму можливість брати участь у спортивних змаганнях та займатися фізичними вправами.

Основні цілі адаптивного спорту:

1. Дати сенс боротися, коли здається, що все вже втрачено назавжди і отримувати задоволення від фізичного навантаження і руху до перемог.
2. Підтримувати та розвивати рівень фізичної активності та фізичної підготовки людей з порушеннями функцій організму.
3. Стимулювати розвиток різноманітних спортивних навичок та забезпечити можливість їх використання в повсякденному житті.
4. Розвивати соціальну взаємодію та допомагати відчувати себе частинкою команди та спільноти.
5. Популяризувати спорт серед людей з порушеннями функціонування та зменшувати стереотипи та перешкоди, пов'язані з їх участю у спортивних змаганнях та заняттях фізичними вправами.

Існують різні види спорту, які підходять для цього: плавання, баскетбол та волейбол на кріслі колісному, боулінг, гребля на тренажерах та інші. У багатьох країнах існують спеціалізовані спортивні клуби та організації, які допомагають людям з інвалідністю займатися спортом та брати участь у змаганнях на різних рівнях.

Для України популяризація адаптивного спорту є вкрай важливою та актуальною, зокрема – серед ветеранів та ветеранок.

Однак цьому перешкоджає ціла низка обставин, через які адаптивний спорт наразі не використовується в якості ефективного продовження реабілітації для ветеранів війни:

- 1) відсутність інфраструктури для адаптивного спорту;
- 2) відсутність стандартів адаптивного спорту;
- 3) відсутність інструкторів адаптивного спорту як професії та фахівців, які працюють в системі органів місцевого самоврядування та на регіональному рівні.

Щоб подолати ці перепони Міністерство у справах ветеранів України розробило флагманський проект «Розвиток адаптивного спорту для ветеранів». Він ставить перед міністерством 3 основні задачі:

1. Створення комплексної системи залучення ветеранів війни та членів їхніх родин до занять різними видами спорту, в тому числі адаптивними.
2. Розвиток адаптивних видів спорту, розширення мережі інклюзивних таборів, які враховують потреби ветеранів.
3. Підвищення рівня популяризації активного способу життя та інформованості ветеранської спільноти щодо наявних можливостей, зокрема, щодо заняття різними видами спорту.

Щоб досягти їх, планується низка змін у законодавстві та інших заходів, які б створили міцне підґрунтя для популяризації системи ветеранського спорту. Слід виділити наступні етапи реалізації проекту:

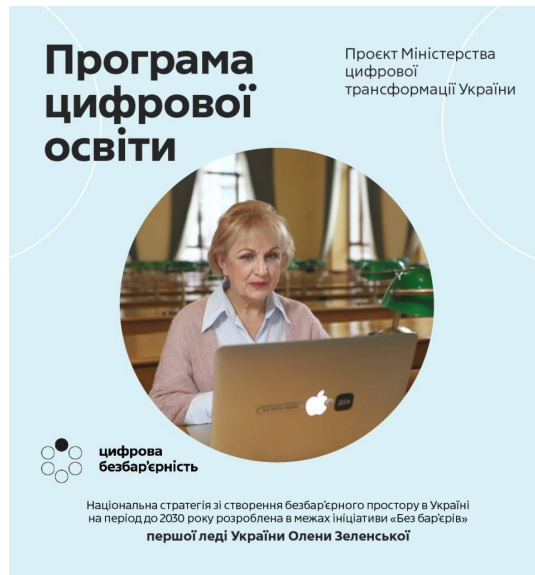
1. Проведення нормативно-правового регулювання проекту.
2. Визначення кола ключових партнерів (обрання до 5 регіонів та федерацій за видами спорту для спільного формування системи розвитку популярних видів спорту серед ветеранів).
3. Укладання меморандумів про стратегічну співпрацю з партнерами проекту.
4. Розробка спільно з партнерами програм розвитку видів спорту, популярних серед ветеранів, в тому числі адаптивних видів та запуск пілотного проекту на регіональному рівні (до 5-ти регіонів).
5. Аналіз досягнутих результатів пілотного проекту та подальше його масштабування на національний рівень.

Проект буде реалізований протягом 2023 та 2024 років. За цей час планується створити нормативно-правове підґрунтя для розвитку ветеранського спорту, налагодити роботу партнерів проекту, а також підготувати не менш 25 кваліфікованих фахівців в сфері спорту (по 5 тренерів від кожного обраного регіону), залучити до спорту не менш 250 ветеранів та ветеранок, а також провести інформаційну кампанію, яка б популяризувала ветеранський спорт.

І перший результат вже є. Ще 8 жовтня 2022 року Кабінет Міністрів України ухвалив зміни до Положення про Міністерство у справах ветеранів України, які надають відомству повноваження сприяти розвитку спорту ветеранів та членів їхніх сімей.

Відповідну постанову розроблено Мінветеранів задля реалізації Закону України від 15 лютого 2022 року № 2048–ІХ «Про внесення змін до Закону України «Про фізичну культуру і спорт» щодо спорту ветеранів війни».

Міністерство цифрової трансформації України

Сьогодні люди за життя можуть змінити 2-3 професії в силу різних обставин. І війна та пов'язані з нею соціальні виклики зробили цифрову грамотність та освіту для дорослих ще більш важливою та актуальною.

Люди, що були змушені покинути власні домівки та шукати прихисток в інших громадах, не завжди можуть повернутися до своєї професії.

Людам, які повернулися з фронту, важливо допомогти знайти своє місце в цивільному житті.

Літнім людям потрібно допомогти подолати цифровий розрив, щоб мати доступ до величезного цифрового світу.

Молодь, яка лише обирає свою майбутню професію та бажає зробити це відповідально.

Люди з інвалідністю, яким складно відвідувати звичайні навчальні заклади і курси.

Щоб відповісти на цей запит, Міністерство цифрової трансформації України в межах реалізації Плану заходів на 2023-2024 роки з реалізації Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору в Україні спланувало та реалізує проект «Програма цифрової освіти».

Вже зараз на платформі доступно 95 навчальних курсів різного напрямку, які пройшли понад 1,5 мільйони людей. І протягом 2023 року та напочатку 2024 року Міністерство цифрової трансформації України планує розвивати саме освіту для дорослих як інструмент подолання цих викликів.

В межах проекту плануються такі напрямки:

1) Створення секції «Рескілінг/апскілінг» для покращення hard/soft-навичок на платформі Дія.Цифрова освіта для допомоги із майбутнім працевлаштуванням.

2) Переклад англійською мовою функціоналу платформи та освітніх продуктів.

3) Розробка нових освітніх серіалів та проектів з використанням елементів штучного інтелекту для створення індивідуальної траєкторії навчання.

4) Відображення вакансій з сайтів пошуку роботи.

5) Безбар'єрна освітня платформа для кожного українця та українки.

6) Аналіз та оцінка цифрової грамотності населення через тест на цифрову грамотність Цифрограм.

7) Створення освітніх курсів, доступних із текстовими титрами та жестовою мовою, поширення принципів вебдоступності та безбар'єрності через освітні серіали.

8) Адаптація освітніх продуктів та платформи для користувачів з порушеннями зору.

Заплановано багато роботи по кожному з цих напрямів. Так для рескілінгу заплановано багато актуальних та затребуваних професій, зокрема:

- DataAnalyst;
- Graphicdesigner;
- MakeUpArtist
- Project manager
- VideoEditor
- Naill'screator
- QA tester;
- VideoMaker;
- Hairdresser.

Слід зазначити, що це будуть не лише теоретичні курси, а й так званий «симулятор професії». Для цього на платформі Дія.Цифрова освіта буде доступний функціонал, який дозволить перевірити себе у різних професіях, зробивши вибір із завідома правильними чи неправильними відповідями. Віртуальні ситуації будуть схожі на ті, з якими користувач буде стикатися в реальному житті у певній професії.

Очікується, що секція «Рескілінгу/апскілінгу» буде доступна вже в цьому році, а з часом на платформі з'явиться понад 50 нових освітніх серіалів, які б допомагали людям отримати нові навички, необхідні для успішної зміни професії. Очікується, що до кінця 2024 року понад 4 мільйони українців отримають доступ до освітніх програм.

Міністерство економіки України

За даними Державної служби статистики України, станом на кінець 2021 року, нараховувалося понад 2,7 мільйонів людей з інвалідністю. З них трохи понад 410 тисяч були працевлаштовані. Тобто, лише 16,4 % людей з інвалідністю займаються оплачуваною роботою.

Згідно з дослідженнями, причинами такого становища є недостатній рівень доступності робочих місць та соціальної інфраструктури для людей з інвалідністю, стереотипи щодо їхньої працездатності та можливостей, а також недостатня підготовка роботодавців до співпраці з цією категорією працівників.

Для порівняння: в Німеччині участь на ринку праці тут беруть 69,4 % людей з інвалідністю. На другому та третьому місці за рівнем економічної активності осіб з інвалідністю в Європі – Швейцарія (68,4 %) та Люксембург (62,5 %), а середній показник в країнах ЄС становить 57 %.

І хоча в Україні ці показники поки що відчутно нижчі, ситуація поступово змінюється. Так, в межах реалізації Плану заходів на 2023-2024 роки з реалізації Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору в Україні на період до

2030 року Міністерство економіки України презентувало проект «Робота без бар'єрів».

Мета проекту «Робота без бар'єрів» – максимально полегшити доступ до роботи для таких суспільних груп, як особи з інвалідністю, ветерани, молодь без досвіду роботи, вимушені переселенці з постраждалих громад. Сьогодні 40 % людей, вільних на ринку праці – це саме такі люди і вони можуть зіткнутися з бар'єрами у доступі до гідної роботи. Тому ми розширюємо програми підтримки зайнятості, щоб допомогти всім, хто хоче працювати і зробити внесок у відбудову й розвиток нашої країни.

В межах цього проекту запланована реалізація цілої низки змін та заходів, зокрема:

1. Реалізація державних програм фінансової підтримки нового та наявного бізнесу (єРобота), проектів міжнародної технічної допомоги.

2. Розвиток порталу «Дія.Бізнес» як єдиного вікна та платформи з усією необхідною інформацією для потенційних та діючих підприємців.

3. Розробка механізмів участі приватних агенцій зайнятості у працевлаштуванні більш вразливих соціальних груп.

4. Розробка набору видів підтримок з прозорими механізмами отримання для підприємств, які працевлаштовують осіб з інвалідністю, молодь, ВПО: дотації, поворотні допомоги тощо.

5. Розробка програм підтримки для осіб з інвалідністю, які хочуть працювати: ваучери на навчання, повернення впродовж певного часу ЄСВ, облаштування на робочому місці, забезпечення супроводу і соціальні послуги.

6. Розробка автоматизованих прозорих механізмів надання пільг роботодавцям за принципом «більше за більше».

Все це має дати відчутний ефект вже в поточному році.

Так, вже з 1 квітня 2023 року за грантовою програмою «Власна справа» ветерани та ветеранки зможуть отримати грант на розвиток бізнесу до 250 тис. грн, другий з подружжя ветерана – грант до 500 тис. грн, консорціум ветеранів – грант до 1 млн грн.

Прийнято рішення Кабінету Міністрів України про відшкодування вартості облаштування робочого місця людині з інвалідністю. Розроблений і в обговоренні проект рішення про компенсацію частини заробітної плати людині, яка має порушення функціонування і втратила частину продуктивності.

Та найголовніше – це системна зміна ставлення до людей з різних суспільних груп: не як до отримувачів допомоги від держави, а як до потенційних активних учасників ринку праці, які хочуть та можуть робити свій внесок в побудову сильної та спроможної України.

Мета проєкту «Інформація без бар'єрів» – щоб суспільно значуща інформація, наприклад, публічні повідомлення від уряду, новини, сповіщення про військові загрози, публічні послуги та інше, були зрозумілими всім суспільним групам, зокрема:

- людям з порушеннями зору та слуху;
- людям з когнітивними порушеннями;
- людям з посттравматичним стресовим розладом;
- людям літнього віку;
- дітям;
- особам, які отримали лише мінімальну освіту;
- іноземцям.

На жаль, маємо констатувати, що наразі не вся суспільно значуща інформація є доступною та зрозумілою для багатьох суспільних груп. Проєкт Міністерства культури та інформаційної політики України покликаний розв'язувати цю проблему. Цей проєкт про розуміння з ким ми (органи влади, медіа) комунікуємо і в який спосіб. Нам потрібно навчитися говорити з людьми простою зрозумілою мовою.

Щоб змінити це, Міністерство культури та інформаційної політики України запланувало цілу низку змін та заходів, які стосуються просування спрощеної мови та забезпечення доступності медіа для осіб з інвалідністю:

1. Аналіз кращих європейських практик забезпечення доступності медіапослуг для осіб з інвалідністю, зокрема з порушеннями зору та слуху.

2. Розробку та внесення на розгляд уряду законопроекту щодо безбар'єрного забезпечення медіапослугами шляхом запровадження субтитрування, аудіодискрипції та тифлокоментування у сфері телебачення.

3. Підготовку пілотованої типової базової навчальної програми з питань розроблення інформаційних повідомлень у форматі легкого читання для

фахівців та суб'єктів владних повноважень, що відповідають за інформування населення.

4. Здійснення моніторингу доступності інформації, що надається суб'єктами влади.

5. Розроблення методичних рекомендацій для практик медіа безбар'єрності.

Проект розрахований на кілька років, оскільки подібні зміни потребують часу. Проте, його реалізація змінює сам принцип обміну інформацією між представниками влади та людьми. Тому що важливо не просто розповсюдити інформацію, але й зробити це в такій формі, щоб людям було комфортно її сприйняти.

Проект «Україна без бар'єрів» – інформаційна компанія Міністерства культури і інформаційної політики України, яка розпочалася в 2021 році і зараз в стані перезапуску.

Буде проведено комунікаційну кампанію та популяризовано у суспільстві культуру безбар'єрності як філософію гідності та прийняття.

Міністерство освіти і науки України

Право на освіту – одне з базових прав людини, і важливо не забувати, що це право всіх людей без виключення, а не лише тих, кому пощастило народитися здоровими, у великому місті та залишатися вдома під час війни.

Міністерство освіти і науки України вже багато років працює над тим, щоб зробити систему освіти безбар'єрною та доступною для всіх. І вже досягло в цьому напрямку гарних результатів. Проте, нові часи приносять нові виклики, і сьогодні ми стикнулися з наслідками війни, які впливають на всі сфери життя, зокрема – на освіту:

1. Близько 380 000 учнів внаслідок повномасштабної війни перебувають за кордоном.

2. 82,9 % шкіл забезпечені укриттями (відповідно близько 17 % шкіл не мають укриттів) 28,8 % шкіл не мають захисних споруд.

3. 49,2 % учнів здобувають освіту за дистанційною чи змішаною формою освіти, в тому числі – на тимчасово окупованих територіях.

4. Понад 300 000 учнів потребують підвезення до міст навчання.

5. Зруйновано 420 закладів освіти (366 закладів освіти зруйновано, зокрема 205 шкіл).

В Україні до початку повномасштабного вторгнення була сформована мережа ІРЦ, яка складалася з 682 центрів, на сьогодні кількість таких центрів становить 689 одиниць.

Водночас за оперативною інформацією станом на 10.10.2023 в умовах воєнного стану фактично функціонують 660 ІРЦ. 46 центрів знаходяться на тимчасово окупованій території (Донецька – 7, Запорізька – 22, Луганська – 9, Херсонська – 8).

Окрім цього, маємо пам'ятати, що зростає кількість дітей, які знаходяться на довготривалому лікуванні, всі учасники освітнього процесу потребують підтримки психічного здоров'я, а мільйонам дорослих українців та українок втратили роботу та не можуть більше працювати за фахом.

Тому Міністерство освіти і науки України в межах реалізації Плану заходів на 2023-2024 роки з реалізації Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року спланувало та вже реалізує проект «Освіта для всіх».

Він ставить такі стратегічні задачі:

1. Кожна дитина у тому числі та, яка вимушено знаходиться за межами України, зможе безперешкодно здобувати українську освіту за зручною для неї формою відповідно до українських освітніх стандартів і отримати документи про освіту державного зразка.

2. Кожна дитина, яка має особливі освітні потреби, зможе навчатися у своїй громаді спілкуватися з друзями та однолітками.

3. Всі діти, які відвідують українські школи в умовах війни будуть захищені завдяки створеним укриттям та об'єктами цивільного захисту.

4. Кожний громадянин України, який потребує перенавчання та підвищення кваліфікації зміни професії, може отримати нові знання та повернутися до роботи.

Задля цього планується ціла низка заходів та змін, які мають бути реалізовані вже протягом 2023 року, зокрема:

1) Ухвалення Національної стратегії розвитку інклюзивної освіти на період 2025-2030 року та плану її реалізації.

2) Розширення мережі освітніх центрів Державної установи «Школа Супергероїв» у закладах охорони здоров'я України.

3) Розширення мережі освітніх центрів-партнерів Державного ліцею «Міжнародна українська школа» та підтримка функціонування освітніх хабів.

4) Розвиток та підтримка Всеукраїнської школи онлайн, забезпечення дистанційного навчання електронними ресурсами.

5) Забезпечення підручниками українських дітей, включаючи шрифтом Брайля та мовами національних і спільнот та тих, які навчаються за кордоном за українськими програмами.

6) Забезпечення громад безбар'єрними і доступними шкільними автобусами.

7) Облаштування в закладах освіти захисних споруд цивільного захисту (укриття).

8) Розширення функцій та взаємодії інклюзивно-ресурсних центрів (ІРЦ із закладами дошкільної та загальної середньої освіти, відновлення пошкоджених та зруйнованих ІРЦ).

9) Впровадження Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я в наданні освітніх послуг (МКФ).

10) Прийняття Закону України «Про освіту дорослих».

11) «Точка дотику» – Створення програми і умов для навчання ветеранів і цивільних, які втратили зір, орієнтуванню у просторі, шрифту Брайля, користуванню мобільними застосунками.

12) Осучаснення у ВНЗ програм підготовки фахівців для реалізації стратегії безбар'єрності у сфері архітектури і будівництва, охорони здоров'я, соціальної підтримки, освіти.

Ініційовані зміни будуть мати як довгострокові наслідки, які змінять систему освіти на роки вперед, так і короткострокові, які ми побачимо найближчим часом.

Міністерство освіти і науки України вже змінило підходи до організації інклюзивного навчання в дитячих садках та школах. Міністерство активно працює з донорами та партнерами, аби на кінець 2023 року громади отримали не менше 500 шкільних автобусів. Ще одна задача – щоб учні 5-х та 6-х класів отримали підручники, зокрема шрифтом Брайля та мовами національних меншин. Не менш важлива та актуальна – збудувати укриття у понад 120 опорних закладах загальної середньої освіти.

Міністерство внутрішніх справ України

За часи війни ми побачили, що вміння водити автомобіль та наявність власного автотранспорту іноді стає запорукою не лише комфорту та свободи, а й просто виживання. Тисячі історій, коли люди виживали та рятували інших завдяки тому, що мали можливість виїхати з небезпечної зони підтверджують це.

Та в нашій країні роками ціла група людей не мала можливість отримати права через відсутність системи надання послуг особам з порушеннями опорно-рухового апарату, які бажають навчитися керувати адаптованим автомобілем.

Розв'язувати цю проблему взялося Міністерство внутрішніх справ України з проектом «Автошколи для людей з інвалідністю», який створено в межах виконання Плану заходів на 2023-2024 роки з реалізації Національної стратегії безбар'єрності в Україні.

Багато країн вже мають позитивний досвід організації такого навчання за різними схемами.

Так в Австрії, Швейцарії та Німеччині існують автошколи, які пропонують індивідуальні заняття для людей з різними видами інвалідності. У Німеччині, наприклад, є школи, які спеціалізуються у навчанні водіння на автомобілях зі зміненим кермом, педалями та сидінням, щоб допомогти людям з різними формами інвалідності опанувати керування відповідним транспортним засобом.

У Швеції університет Мальме надає навчання водіння для людей з різними формами інвалідності, включаючи навчання на автомобілях з адаптивними змінами, такими як електронні кермо та педалі, що можуть бути керовані руками або ногами, в залежності від форми інвалідності.

У Великобританії існують різні організації та школи, які пропонують індивідуальне навчання водіння для людей з інвалідністю.

Орієнтуючись на наявний український та закордонний досвід, Міністерство внутрішніх справ України спланувало свій проект.

Ми створюємо платформу можливостей для кожного, хто має бажання отримати посвідчення водія, а також перенавчитися.

Планується, що перші безбар'єрні автошколи, адаптовані для навчання людей з інвалідністю, відкриються вже в цьому році в пілотних містах – у Києві, Львові, Дніпрі, Кам'янець-Подільському та Кропивницькому.

Як це буде працювати? Кожна особа, яка бажає навчитися керувати автомобілем з ручним керуванням, має зробити наступні кроки:

- 1) Пройти медико-соціальну експертну комісію та отримати довідку.
- 2) Отримати медичну довідку щодо придатності до керування транспортним засобом.
- 3) Обрати автошколу та пройти теоретичний курс навчання.
- 4) Скласти теоретичний іспит в сервісному центрі МВС.
- 5) Пройти практичну підготовку в автошколі МВС, адаптованій для осіб з інвалідністю.
- 6) Скласти практичний іспит у сервісному центрі МВС та отримати посвідчення водія.

Робота над проектом йде прямо зараз, заплановані наступні заходи:

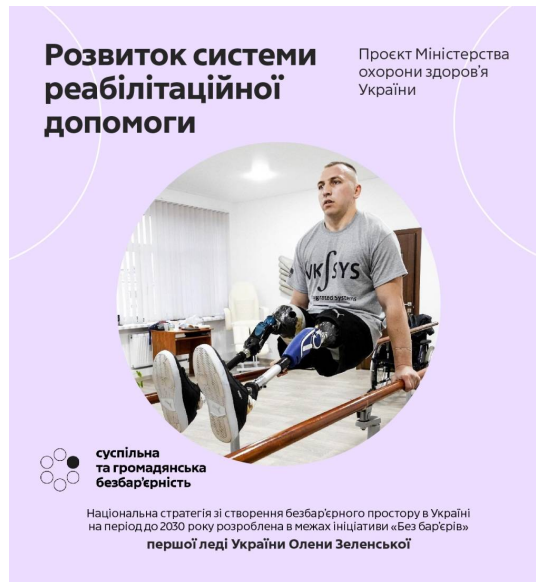
1. Проведення первинного аналізу стану готовності надавачів послуг.
2. Розробка маршруту особи з інвалідністю для отримання послуг в рамках проекту.
3. Проведення навчання для надавачів послуг.
4. Сертифікація навчальних автомобілів.
5. Оголошення першого набору до автошколи.

6. Аналіз якості та ефективності надання послуг для осіб з порушеннями опорно-рухового апарату.

7. Перші учасники проекту вже отримали посвідчення водія.

Планується, що багато людей, які вперше отримують права на керування транспортом, а з цим – більше свободи та незалежності, а також можливості працювати.

Міністерство охорони здоров'я України

Повномасштабне вторгнення росії в Україну спровокувало зростання попиту на різні види медичної та реабілітаційної допомоги.

Та в чому саме полягає різниця між тією системою реабілітації, яка функціонувала раніше, та тією, що формується зараз? Загалом, доказова реабілітація базується на системному та науковому підході, який дозволяє зробити процес відновлення максимально ефективним та безпечним для кожної окремої людини. Основними принципами цієї системи є:

1) Ефективність. Методи та технології, що використовуються в реабілітації, повинні бути доказовими, тобто дієвими та приносити бажаний результат людині, яка відновлюється.

2) Безпека. Реабілітаційні методи та технології повинні бути безпечними для пацієнтів і не спричиняти небажані наслідки.

3) Індивідуальний підхід. Реабілітація має бути налаштована на потреби та можливості кожного пацієнта з урахуванням його стану здоров'я, віку та особливостей порушення функціонування.

4) Систематичність. Реабілітація повинна бути системною та структурованою, щоб забезпечити поступове покращення стану людини та її повернення до звичного життя.

5) Науковість. Використання методів та технологій в реабілітації повинно базуватися на наукових дослідженнях, що підтверджують їх ефективність та безпеку.

б) Моніторинг та оцінка результатів. Результати реабілітації мають бути систематично відстежені та оцінювані для виявлення прогресу та необхідності корекції методів та технологій.

На практиці це означає, що замість застарілої радянської системи реабілітації, недієвої, апаратної, пасивної та часткової, ми переходимо до сучасної, системної, активної та людиноцентричної.

Реалізація цього проекту розрахована на рік, тобто, 2023 рік та першу половину 2024 року. За цей час буде реалізована ціла низка заходів, зокрема, планується:

1. Запуск стаціонарних та амбулаторних реабілітаційних послуг у пакетах медичних гарантій національної служби здоров'я України.

2. Запуск електронного документування реабілітаційного процесу, навчання мультидисциплінарних реабілітаційних команд.

3. Розвиток закладів реабілітаційного маршруту – створення реабілітаційних відділень, кабінетів асистивних технологій, оснащення додатковим обладнанням, створення безбар'єрності для людей під час відновлення.

4. Співпраця закладів охорони здоров'я та протезних підприємств.

5. Розробка документу, що регламентує у ліцензуванні фахівців з реабілітації.

6. Прийняття документу, що описує реабілітацію в місті, де людина постійно проживає (перебуває) та координації послуг навколо людини/родини.

7. Розробка удосконалених пакетів у Програмі медичних гарантій із включенням реабілітації в громаді запуск реабілітації за місцем проживання людини та інтеграція послуг.

8. Створення центрів досконалості – центрів безперервного розвитку фахівців з реабілітації.

Міністерство молоді та спорту України

Парки – важлива частина активного та здорового життя, і зараз вони можуть наповнитися новими сенсами та стати інструментом вирішення цілого спектру

проблем, починаючи від розвитку адаптивного спорту, який дуже актуальний зараз, і закінчуючи допомогою в подоланні стресу всім жителям України.

Тому зараз в межах реалізації стратегії безбар'єрності Міністерство молоді та спорту України презентувало проект «Активні парки: локації безбар'єрного дозвілля».

В межах цього проекту планується велика кількість заходів та новацій, зокрема:

1) Розробка проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про фізичну культуру і спорт» щодо адаптивного спорту».

2) Започаткування бігових клубів та клубів скандинавської ходьби, як найдоступнішого виду рухової активності.

3) Навчання координаторів соціального проекту «Активні парки – локації здорової України» з надання першої психологічної допомоги.

4) Долучення до соціального проекту «Активні парки – локації здорової України» осіб з інвалідністю, зокрема ветеранів війни, в якості координаторів.

5) Модернізація мобільного додатку проекту «Активні парки – локації здорової України» та введення його в експлуатацію.

6) Надання послуг координаторами соціального проекту з психоемоційної та психосоціальної підтримки, а також перенаправлення осіб, що потребують психологічної допомоги, для отримання професійної допомоги в кризових ситуаціях.

7) Збільшення кількості фізкультурно-оздоровчих заходів, в тому числі з адаптивного спорту, через розширення мережі спортивних локацій в регіонах України.

Для реалізації запланованих заходів будуть використані всі наявні ресурси та залучені нові. Так, вже існуючі парки та спортивні майданчики можуть стати базою для проведення заходів, та щоб вони були дійсно корисними, планується залучити команду координаторів, тренерів, волонтерів та небайдужих громадян, які люблять спорт й активний спосіб життя та готові навчити цьому інших.

Вже зараз по всій Україні створено мережу спортивних локацій, в яких на регулярній основі проходять фізкультурно-оздоровчі заходи, в тому числі з адаптивного спорту. Започатковано 18 бігових клубів та клубів скандинавської ходьби, як найдоступніші види рухової активності для будь-якого віку.

Готується до запуску зручний мобільний додаток, що допоможе українцям долучатися до заходів проекту, підтримувати здоровий спосіб життя, тримати себе в гарній фізичній та ментальній формі.

Очікується, що завдяки проекту за 2023-2024 роки понад 2 мільйона українців у більш ніж 1000 громадах візьмуть участь в оздоровчих спортивних заходах.

Центральна виборча комісія

В межах реалізації Стратегії безбар'єрності Центральна виборча комісія – Central Election Commission of Ukraine розробила проект «Доступ до волевиявлення для людей з інвалідністю», мета якого – зробити так, щоб виборці, які раніше не могли провести волевиявлення та заповнити виборчий бюлетень без допомоги третіх осіб, набули такої можливості.

Для цього виборчі дільниці мають відповідати двом критеріям: бути доступними для представників маломобільних груп та бути оснащеними розумними пристосуваннями та допоміжними засобами, які можуть допомогти виборцям з інвалідністю під час заповнення виборчих бюлетенів. Це можуть бути лінза Френеля, збільшувальне скло, прилад для читання плоскодруканих текстів, онлайн сервіси для перекладу на жестову мову, навушники та аудіогід, накладки на бюлетень із шрифтом Брайля, аудіотактильні прилади тощо.

Щоб реалізувати цей проект, на 2023-2024 роки запланована низка завдань, основними з яких є:

1. Законодавче врегулювання забезпечення виборців з порушенням здоров'я (у зв'язку з інвалідністю, тимчасовим розладом здоров'я, віком) розумними пристосуваннями та допоміжними засобами на дільницях.
2. Розвиток безбар'єрних виборчих дільниць для відкриття доступу до голосування для всіх маломобільних груп населення.
3. Проведення дослідження європейських практик безбар'єрного волевиявлення.
4. Прийняття необхідних НПА.
5. Наповнення бази ЦВК даними виборців, які потребують розумного пристосування.
6. Придбання розумних пристосувань та передавання їх уповноваженим органам на зберігання до початку виборчого процесу.
7. Навчання фахівців на виборчих дільницях та поширення інформації.
8. Забезпечення виборців розумним пристосування на виборчій дільниці.

Зараз, поки триває війна, проведення виборів неможливе з багатьох причин. Та ми впевнені в нашій якнайшвидшій перемозі, тож вже зараз маємо готувати ґрунт для поствоєнного відновлення, зокрема, створення безбар'єрного середовища, щоб всі мали рівні права та можливості.